

Элст балгъсна больницин тосхлтд икӧр оньган ӧгхмн

1958-1965 джилмудт таньгъчин хотл балгъсн Элст кесг олт давхр сӧӧхн гермудӧр кеерулгдхмн. Зуг 1957 джилд таньгъчин коммунальн тосхлтд 78 сай арслнь мӧнън ӧгдгсмн. 1958 джилд болхла 144 сай арслнь бас эн халхар гаргъдж государств ӧгчӧвӧ. Эн ик мӧнънӧ тоогъас 31 сай арслнь Элст балгъсна тосхлтд куртджӧнӧ. Уугӧрнь авад кирцхлӧ, ямр ик тосхлтин кӧдлмш эн джил делгдржӧхнь манд ил.

Кун бӧӧдг гермудӧс талдан, зӧвӧр ик мӧнън эрул-менд харлгъна гермуд бӧрхд гаргъсн бӧӧвӧ. Ганцхн Элст балгъсна больницин гермуд тосхлтд 14 сай 724 миньгън арслнь олзлгдх зӧвтӧ. Туунӧс 3 сай 220 миньгън арслньгнь эн джил больницин тосхлтар гархмн.

Элстд больницин ямаран гермуд бӧргдхмн гисн сурврт, ним хӧру ӧгч болхмн:

1. Тӧрлгънӧ гер. Тосхлтин тулг унь—3 сай 500 миньгън арслньгд босхмн, уунӧс эн джил олзлгдхнь 436 миньгън арслнь.

2. Хальдврта гем хӧлӧдг больницин унь 4 сай 800 миньгън арслнь, эн джил 400 миньгън арслньга кӧдлмш кӱцӧдгдхмн.

3. Хӧнӧдн гем ӱздг гер (тубдиспансер) 4 сай 500 миньгън арслнь, эн джил 500 миньгън арслньга кӧдлмш кегдхмн.

4. Бичкдудин яслъ 540 миньгън арслнь, эн мӧнънг цугтнь эн джил олзлдж, гериг бӧрӧд, дуусад, олзлггънд ӧгч зӧвтӧ.

5. Поликлиник 1 сай 24 миньгън арслнь, эн джил 984 миньгън арслньгъ тосхлтд гархмн. Поликлиник бас эн джилдӧн олзлггънд ӧгдгдхмн.

Деер келгдсн тоогъар шинжлхлӧ, больницин гермуд негхн джилӧр босшго, хойр, гурвн джилин эргид, зӧрмнь кесг джилмудт тосхлгдхмн. Болъ, тосхлтиг эрк-дарх уга 1958 джилдӧс авн ӧклх зӧвтӧ бӧӧсмн. Темдгснӧ зуранъ тинн.

Уунӧс талдан, Горьковск балгъсна кӧдлӧчирин улгурӧр, эврӧ олт ӧмтнӧ чидл аргъар дӧрвн пӧтртӧ нег гер, неджӧд пӧтртӧ арвн гер таньгъчин больницин кӧдлӧчирт гидж бӧрхмн. Дӧвнӧ кӧдл оранъ шатад увсн хуучн бӧӧсн поликлиникин болн тӧрлгънӧ герин эрсмуднь бутн, эдниг арднь орад ясхла, хӧру кевтӧн тохрхнь лавта бӧӧсмн, зуг тедниг мана зуран халхин улс юнъгад ӧс тосхлгъна тоод ӧс орулснь медгдджӧхш.

Эн кӧдлжӧсн поликлиникин гер балгъсна гал дунднь гилтӧ, бидр газр деер зогсджана, гер учрас эн гериг хурдар ясх кергтӧ.

Уунӧ кӧдлмшнь дала ик биш, гарунъ нам 300 миньгън арслньгас давш уга, авад кехлӧ 4—6 сарин эргид кӱцӧдг болхмн. Ууг кӱцӧчкиснӧ хӧбн, хальдврта гем ӱздг гер гидж дав-зуур олзлдж болхмн.

Тӧрлгънӧ гериг бас туду мӧнъг гаргъад, кемр дурн-седклӧн ӧгӧд шунснас цааран, гурвхн сарин дунд бӧрӧд дуусаж болхмн. Иим гермудиг ӧбрхн цагин эргид кегъӧд малнд ӧгхлӧ, гемтӧ улс ӱзӱлгънӧ кӧдлмш цань угагъар ясрх мӧн. Тер цагт эмилгънӧ халхин шин оборудованъ цаглари тӧвгддж, физотерапевтический отделень орак хораст секгдх билӧ. Бас нег ик гидг чинртӧ тӧр пуг бӧрлгънӧ кӧдлмш бурдӧгъӧд, радиосактивн изотопар эмилг аппарат тӧвхлӧ ик сӧн тус болх билӧ. Государствин ӧгсн зураг ӧндр ӧдр авад хӧлӧхлӧ, негчн юмн кӱсн уга, нам деер келгдсн гермудт кӧдлмш кех биш, прсектн - техническ цаасинь олачн белн кегъӧд уга. Элстин тосхлтин управлень мӧднла паас кедж бооцӧд уга. ӱнднь келхлӧ, алык тосхлтин управлень авч тосхлхнь бас медгдджӧхш, ним джантгър бӧӧсн деерӧс, кемр государствин зурагъар темдгсн, Элстин больницин гермудин кӧдлмш, эн джил ӧс кӱцӧдгдхлӧ, кен гемтӧгъинь олх кергтӧ.

Ӧнъгрсн, 1957 джилин ӧклипӧр, хуучн тубдиспансерин гериг поликлиник болгъдж кехӧр, 400 миньгън арслнь гаргъх, алык нег кергтӧ документинь кӱцӧдгӧд, Элстин 2-ч тосхлтин управленьд ӧгӧдвдн, болъ туунӧс, ах инженер Семибратовин гардврӧр, 40 миньгън арслнь мӧнънӧ кӧдлмш кегдлж. Эн тосхлтин управленӧ начальник Сергеевин болн Хальмг тосхлтин ахлӧч Жуковскийн угмудӧр болхла, мана Элстин больницин тосхлгъна кӧдлмш джилин ӧрӧлӧс биш, нам кезӧ-язӧ ӧклихнь чигн ӧднӧ портфелин цааснд ӱзгдхш. Эн хойр ахлӧч ю санджӧдг болхъ? Больниц тосхл кӧдлмшиг бацна гисн—ӧдгӧ цагт ик халджгър тӧр. Мана медл болхла, эн джил адг-ядхдӧн тубдиспансерин болн поликлиникин гермудиг кегъӧд кӱцӧдгӧд ӧгсн болхла—ик байр болх билӧ. Тер тӧлӧд оданас авн тосхлтин материалмудиг болн кӧдлмшчирин кӱчн-чидлиг, эн

кегдх гермудӧр цаг тудӧл уга илгӧх кергтӧ. Бидн чигн бел кечксн гермудин белн тӱлкӱргмудиг кӱлӧл уга, сӧӧсн эв-аргъарн нӧкд дӧнъгӧн кӱргхм бидн лавта.

Таньгъчин эрул-менд харгч отделин толгъачир, профсоюзин кӧдлӧчир, ӧкли партийн, комсомольск организац, манд тӧртӧ биш гисӧр эн-тендӧгъур цервӧд йовад бӧӧдг гевчк ӧв го.

Аргъта Солхма, шуган оньг-седклӧн тосхлтин болджах илшӧалесд ӧгч кергтӧ.

Балгъсна архитектормудт дакад нег мана ӧгчӧх селвг: Эдн му биш сӧӧхн гермуд зурад, кӱцӧдгӧд ӧгнӧ, зуг тер гермудиг гӧзринь, срминь чикднь олдж тосхл бас нег ик керг. Зӧрмдӧн ташу, хотхр дахулдж неджӧд, хошад давхр гермуд бӧрнӧ, гурвн, дӧрвн давхр гермудиг ӧндр газрт тӧвнӧ, тер халджгър, юнъгад гихлӧ, уулынс болн балгъсна кварталмуд кев-январ геегъӧд, ирлӧн уга болна. Манагъар болхла, ташу, дора газрар гурвӧд, дӧрвӧд давхр гермудиг босхал, деер ӧндр газрар неджӧд, хошад давхр гермудиг багтахлӧ, сӧн болх билӧ. Тиигхлӧрн ке болсн деерӧн, балгъсна ӧнъг-зусиг ӧнъгдарулхмн.

Мана тосхачирин бӧрсн гермуд кесг зун джилдӧн зогсдж, урн-садна джиргӧлд байр - бахмдж Солхмн гидж санхмн.

Оданас авн зӧрм ӧндӱсиг ӧс чиклхлӧ, улм паарлад, джил ӧнъгрулӧд йовхла, чиклхд кучр йовдл харгъхмн.

Эн туск тӧрт таньгъчин цевр-цеерин халхар кӧдлг (ӧрул - мендин медл бӧӧдг) Корсункин Церн алык ормд, ямаран гермуд бӧрхд бас урласнь нӧкд болдж тосхачирт, архитектормудт заадж ӧгчӧх зӧвтӧ.

Ахр цагин эргид Элст балгъсна тосхлтин гермудлӧ дахлдн, больницин гермуд бас шулун бӧрдж, эрул - мендин кӧдлмшиг уралан йовулхднь пуг мана партин, комсомолин, профсоюзин организацсин эрки нег керг зогсджана.

НӧӧМНӧ Лидж, таньгъчин больницин ах эмч.